

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 2559/07
11.12.2007. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија Снежане Андрејевић, председника већа, Соње Бркић, Споменке Зарић, Слађане Накић-Момировић и Слободана Дражића, чланова већа, у парници тужилаца АА и ВВ, које заступа АБ адвокат, против тужене Републике Србије - МУП коју заступа Републички јавни правобранилац, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Окружног суда у Београду Гж.бр.1503/06 од 16.3.2007. године, у седници одржаној дана 11.12.2007. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Београду Гж.бр.1503/06 од 16.3.2007. године и пресуда Првог општинског суда у Београду П.бр.7769/03 од 14.9.2005. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Београду Гж.бр.1503/06 од 16.3.2007. године одбијена је као неоснована жалба тужилаца и потврђена пресуда Првог општинског суда у Београду П.бр.7769/07 од 14.9.2005. године којом су одбијени као неосновани захтеви тужиоца АА за накнаду нематеријалне штете за физичке болове - 400.000,00 динара, са страх - 300.000,00 динара, за душевне болове због самњења животне активности - 750.000,00 динара и претрпљене душевне болове због наружености - 100.000,00 динара; тужиље ББ за накнаду нематеријалне штете за душевне болове због нарочито тешког инвалидитета тужиоца - 300.000,00 динара; тужиоца и тужиље за накнаду материјалне штете за трошкове лечења и накнаду трошкова поступка.

Против ове другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 399. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр.125/04) и нашао да је ревизија основана.

Према разлозима нижестепених пресуда тужилац је магистар Академије ликовних уметности, тешко телесно је повређен у сукобу демонстраната и полиције 9.марта 1991. године у ул. Коларчевој у Београду (где се затекао када је ишао да купи бојлер), када га је један од гумених метака које је полиција испаливала на демонстранте на Тргу Републике, погодио због чега је тужилац задобио раздеротину са нагњечењем чеоног дела лево и напрснуће леве очне јабучице са изливом крви, да му је потом очна јабучица одстрањена и да је трпео физичке болове и страх. Због заосталих последица повређивања умањена му је животна активност, наружен естетски изглед, а повређивање и страх су узроковали и појаву душевног обољења код тужиоца у виду депресивне психозе.

Лечио се у више наврата (9.3.1991. године до 26.3.1991. године, 11.4.1991. године до 23.4.1991. године и дневној болници Института за ментално здравље од 2.8.1991. године до 18.10.1991. године под дијагнозом psychosis - параноидно депресивна слика). Решењем од 17.1.1992. године ОЗ Фонда ПИО утврђена је код тужиоца I категорија инвалидности као последица болести са правом на инвалидску пензију од 16.12.1991. године, а за трошкове лечења тужиоци су имали и посебне трошкове. Тужбу у овој парници за накнаду штете тужиоци су поднели 29.9.2003. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је целокупна штета по свим основима из овог штетног догађаја наступила 9.3.1991. године јер су тог дана по оцени првостепеног суда оба тужиоца сазнала и за штету и за лице које је штету учинило и да је на дан подношења тужбе 29.9.2003. године потраживање накнаде ове штете било застарело и захтев тужилаца одбили, а другостепени суд је прихватајући закључак првостепеног суда о неоснованости захтева - због застарелости потраживања, без одржавања расправе пред другостепеним судом, утврдио и да су све врсте лечења тужиоца завршене током 1991. године, а утврђивњем и права тужиоца на инвалидску пензију су, по оцени другостепеног суда, сви видови нематеријалне штете добили облик коначног стања (17.1.1992. године).

Међутим, овакав закључак се за сада не може прихватити обзиром да ни једним од изведених доказа није ни утврђено када је лечење тужиоца заиста завршено, већ само у ком периоду се тужилац лечио, при чему је у поступку пред нижестепеним судом утврђено постојање умањења животне активности тужиоца због повреде 30% док је из налаза вештака др ВВ видљиво да је садашње умањење животне активности тужиоца због депресивне психозе 50%, а у списима нема ни података о болести због које је код тужиоца утврђена I категорија инвалидности, па би се могло извести погрешан закључак о сазнању за штету коју је

утврђена i категорија инвалидности, да би се могао извести поуздан закључак о сазнању за штету коју је тужилац претрпео у овом штетном догађају и о њеном обиму и да ли је обзиром на наведено душевно обољење тужилац могао да схвати значај предузимања одређених правних радњи ради заштите сопствених интереса односно да схвати обим наступања трајних последица повређивања 9.3.1991. године.

Осим тога, у погледу трошкова лечења и накнаде ове материјалне штете за коју тужиоци наводе да су је претрпели, првостепени суд закључује да је и ова штета доспела 9.3.1991. године, а другостепени суд се о овом околностима уопште и не изјашњава, па се овакав закључак о доспелости потраживања накнаде материјалне штете за сада не може прихватити. Наиме, тужиоци су дужни доказати постојање ове штете, а суд је у обавези да расправи спорно питање о доспелости овог вида штете која се свакако не може везивати за дан повређивања, односно доношења решења Фонда ПИО о инвалидности тужиоца због болести а да није утврђено о којој се болести тужиоца ради, нити је утврђено да ли се обзиром на обим умањења животне активности и заосталих последица ради о нарочито тешком инвалидитету тужиоца.

Зато се ревизијом тужилаца основно указује да су побијане пресуде захваћене битном повреду из члана 361. став 2. тачка 12. ЗПП и да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено.

Наиме, према члану 155. Закона о облигационим односима штета је умањење нечије имовине обична штета и спречавање њеног повећања - измакла корист, као и наносење другоме физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета), а потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, те да у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала (члан 376. став 1. и 2. ЗОО).

Како се по оцени Врховног суда сазнање за штету не везује за дан њеног проузроковања (настанка штете) већ за околности које се односе на трајање и престанак физичких болова или страха, односно за завршетак лечења и сазнање да су заостале последице проузроковале трајно оштећење здравља и општеживотне способности оштећеног које му умањују животну активност, сваки вид нематеријалне штете застарева посебно. Тако по оцени Врховног суда, застарелост потраживања накнаде нематеријалне штете за физичке болове - почиње тећи од престанка болова, за страх - од престанка страха (за које се према интензитету и трајању одређује правична накнада и када због последица не представљају елемент умањења опште животне способности), за душевне болове због умањења животне активности - од завршетка лечења и сазнање за трајно умањење животне активности или погоршање здравственог стања - као дана сазнања за нову тежу последицу, под условом да је обзиром на своје душевно здравље оштећени могао да схвати значај ових околности. То значи да сазнање за штету због завршетка лечења или погоршања здравственог стања може настати и ван оквира рокова прописаних чланом 376. Закона о облигационим односима за застарелост потраживања накнаде ове штете.

Како нижестепене пресуде због наведених пропуста не садрже разлоге о свим наведеним битним чињеницама важним за доношење одлуке о основаности захтева тужилаца, Врховни суд је на основу члана 406. став 1. и 407. став 2. ЗПП укинуо обе нижестепене пресуде и одлучио као у изреци.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити речене недостатке и донети закониту и правилну одлуку.

Председник већа-судија,

Снежана Андрејевић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

сд